

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě na ochranu proti nečinnosti, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 11. 2018, č. j. 22 A 70/2018 - 6,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě domáhal ochrany proti nečinnosti žalované ve věci žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

[2] Krajský soud usnesením označeným v záhlaví rozhodl tak, že se žaloba postupuje Městskému soudu v Praze. V dané věci měla do práv žalobce svou nečinností zasáhnout Vězeňská služba České republiky. Přestože žalobce jako žalovanou označil Vězeňskou službu České republiky, Věznicí Heřmanice, platí podle krajského soudu, že se domáhal informací po Vězeňské službě České republiky jakožto povinném subjektu ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím. Jednotlivé věznice totiž jsou podle § 1 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, toliko organizačními jednotkami Vězeňské služby České republiky a správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni mohou být pouze tehdy, svěřuje-li jim právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci. Pokud však zákon nevymezuje organizačním jednotkám správního orgánu s celostátní působností samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu podle § 4 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 téhož zákona se bude řídit

sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky, a to bez ohledu na to, že žalobce jako žalovanou označil právě organizační jednotku správního orgánu. Takovým orgánem je Vězeňská služba České republiky, jejíž sídlo je v Praze. Místně příslušným soudem k posouzení žalobcovy žaloby je tudíž ve smyslu § 7 odst. 2 s. ř. s. Městský soud v Praze. Závěrem krajský soud poukázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 As 269/2018.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) nyní napadá uvedené usnesení krajského soudu kasační stížností. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatel konkrétně v kasační stížnosti namítá, že Věznice Heřmanice je správní jednotkou, která podle § 4 zákona č. 555/1992 Sb., činí za Vězeňskou službu ČR právní úkony, mezi které patří správní trestání, řízení o trestných činech uvězněných osob, včetně postavení správního orgánu jako povinného subjektu.

[5] Součástí kasační stížnosti učinil stěžovatel i návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

II. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. S ohledem na usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o postoupení věci příslušnému soudu, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a není povinen hradit soudní poplatek, netrval Nejvyšší správní soud na podmínce zastoupení advokátem a úhradě soudního poplatku ani v posuzované věci.

[7] Obdobně soud nerozhodoval samostatně o žádosti stěžovatele o ustanovení advokáta, neboť v řízení o této kasační stížnosti není zastoupení advokátem povinné a není ani potřebné pro hájení práv stěžovatele, který sám disponuje vysokoškolským právnickým vzděláním, je bývalým advokátem a je schopen plnohodnotně hájit svá práva v řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2018 ve věci sp. zn. 4 As 275/2018). Této žádosti by proto soud nemohl vyhovět.

[8] Nejvyšší správní soud následně posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Podle § 7 odst. 2 s. ř. s. „[n]estano-*li* tento nebo zvláštní zákon jinak, je k řízení místně příslušný soud, v jehož obvodu je sídlo správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany. Má-li tento správní orgán sídlo mimo obvod své působnosti, platí, že má sídlo v obvodu své působnosti.“

[11] Podle § 79 odst. 2 s. ř. s. platí, že v řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti „[ž]alovaným je správní orgán, který podle žalobního tvrzení má povinnost vydat rozhodnutí nebo osvědčení.“

pokračování

[12] Nejvyšší správní soud se již mnohokrát zabýval otázkou určení místní příslušnosti správních soudů podle sídla správního orgánu, který ve věci vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo jinak zasáhl do práv toho, kdo se u soudu domáhá ochrany, podle citovaného ustanovení. Z dosavadní judikatury vyplývá, že pro posouzení této otázky neexistuje všeobecně platné pravidlo, ale vždy je třeba vycházet z konkrétní právní úpravy působnosti a funkční příslušnosti při určení, kterému správnímu orgánu svěříl v dané oblasti právní předpis rozhodovací pravomoc.

[13] Například v usnesení rozšířeného senátu ze dne 5. 5. 2015, č. j. Nad 288/2014 – 58, kasační soud vyslovil, že *„bylo-li prvostupňové rozhodnutí vydáno v rámci určité větší instituce, je pro určení místní příslušnosti krajského soudu ve správním soudnictví nutno v konkrétním případě posoudit, o kterou ze dvou následujících alternativ se jedná. První možností je, že v rámci této instituce existují samostatné správní orgány v kompetenčním smyslu, které mají (územní) obvody své působnosti vymezen úžejí, než je rámec fungování dané instituce jako celku. Pak se místní příslušnost krajských soudů ve správním soudnictví řídí podle sídel těchto správních orgánů v kompetenčním smyslu. Druhou alternativou je, že ačkoli se rozhodování v rámci dané instituce odehrává či může odehrávat na různých místech (míněno z hledisek geografických), je tato instituce i tak jen jedním správním orgánem v kompetenčním smyslu. Pak je její rozhodování, ať již se odehrává kdekoli, pro účely určení místní příslušnosti přičitatelné pouze jednomu místu, a sice jejímu sídlu. V tomto případě pak bude k řízení ve správním soudnictví příslušný ve všech věcech, v nichž daná instituce rozhodovala jako správní orgán prvního stupně, jediný krajský soud, a sice podle místa jejího sídla.“*

[14] Vždy je třeba vycházet ze základního pravidla, že za „správní orgán“ lze považovat orgán moci výkonné, orgán územního samosprávního celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Organizační složka správního orgánu může být správním orgánem rozhodujícím v prvním stupni pouze tehdy, svěruje-li jí právní předpis určité samostatné rozhodovací pravomoci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008, č. j. 3 Ans 8/2008 - 84).

[15] Pokud však zákon nevymezuje organizačním složkám správního orgánu s celostátní působností (vnitřním organizačním jednotkám) samostatnou rozhodovací pravomoc, nemohou takové organizační jednotky získat postavení správního orgánu rozhodujícího v prvním stupni podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Místní příslušnost soudu podle § 7 odst. 2 s. ř. s. se v takových případech bude řídit sídlem správního orgánu s celostátní působností, nikoli sídlem jeho vnitřní organizační jednotky (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, nebo také usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2012, č. j. Nad 81/2012 - 71). Podle judikatury Nejvyššího správního soudu je tedy správním orgánem ve věcech vyřizování žádostí o informace Vězeňská služba České republiky se sídlem Soudní 1672/1a, Praha, nikoli její jednotlivé regionální složky (např. rozsudek NSS ze dne 26. 9. 2018, č.j. 4 As 269/2018-15).

[16] S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že ačkoliv stěžovatel v žalobě uvedl mylně jako sídlo žalované Věznicí Heřmanice, jako žalovanou správně uvedl Vězeňskou službu České republiky, jejíž sídlo se ve skutečnosti nachází na adrese Soudní 1672/1a, Praha 4. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že určení žalovaného správního orgánu je v řízení o nečinnosti žalobě v dispozici žalobce (§ 79 odst. 2 s. ř. s.). Tato dispozice však nesahá tak daleko, že by soud byl ve věci určení místní příslušnosti krajského soudu vázán nesprávným uvedením sídla žalovaného správního orgánu v žalobě.

[17] K projednání stěžovatelovy žaloby je proto podle Přílohy č. 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů,

místně příslušným Městský soud v Praze. Krajský soud tedy nepochybil, postoupil-li tomuto soudu napadaným usnesením stěžovatelu žalobu k projednání a rozhodnutí.

III. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[18] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto jí podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti nevznikly, soud jí proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. ledna 2019

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu